

گزارش اجرای طرح پژوهشی

**«پیشینه و ساز و کارهای
نهاد های تأمینی و حمایتی در ایران»**

۳۱ خرداد ماه ۱۳۸۵

« به نام خدا »

طرح پژوهشی «پیشینه و ساز و کارهای نهادهای تأمینی و حمایتی در ایران» که پس از انعقاد قرارداد مورخه ۱۳۸۴/۹/۱۵ میان «مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی» و «خانه پژوهش نواندیش» به اجرا گذاشته شد، با سپری شدن دوره زمانی پنج ماهه - از نیمه آذرماه ۱۳۸۴ تا نیمه اردیبهشت ماه ۱۳۸۵ - به پایان رسیده است.

با عنایت به آنکه گزارش مرحله اول پیشرفت کار، در جلسه مورخه ۱۷ اسفندماه ۱۳۸۴ و گزارش نهایی انجام طرح نیز در جلسه مورخه ۱۳۸۵/۳/۳۱ به شورای پژوهشی مؤسسه ارائه شده و طرح پژوهشی در مرحله اول خود، خاتمه یافته قلمداد می شود، گزارش انجام طرح، به پیوست عرضه می شود.

مدیر طرح:

هدی صابر

همکاران طرح:

آقایان

محمود طاهر احمدی

میکائیل عظیمی

حنیف صابر

نادر هدایت

و

خانم مهتا وزوایی

طرح موضوع پژوهش

مدت زمانی مدید پیش از طرح موضوع نوپدید «رفاه» در عرصه «نظر» و سلسله اقدامات اقتصادی- اجتماعی دولت های مدرن جهان نو در پرتو نظریه رفاه در میدان «عمل»؛ در ایران ما ایده های تأمینی و حمایتی در قالب نهادهای بومی، از بستری عینی برای ارائه خدمات به نیازمندان و درماندگان، برخوردار و ساز و کارهای خاص خود را دارا بوده است.

در این ارتباط، ظرفیت های بس قابل توجه «همیاری» و «دیگریاری» به عنوان شاخصه هایی مهم در تاریخ اجتماعی ایران، برجسته بوده و خود می نمایانند؛ همیاری های محلی و منطقه ای، افتاده نوازی، کمک به بازخیزمال باخته و ورشکسته، اعانه مالی و غیرمالی، بسترسازی برای ازدواج، پوشش حمایتی برای یتیمان و بیوه زنان و به عنوان خصلت های دیرینه در حیات اجتماعی ایران زمین، مبتنی بر این اعتقاد تاریخی که

«اگر هر کس کند آنچه را گوید، هیچ کاری بر زمین نمی ماند»

در اوراق تاریخی ثبت و ضبط است و علاوه بر آن در فرازهای جدید و تا اکنون نیز ادامه یافته است.

در تاریخ پس از اسلام آوری ایرانیان، در پی مزدوج شدن و هم پیوندی فرهنگ ملی همیاری و دیگر یاری با فرهنگ عام «خیرات و مبرات» بستر اجتماعی یاری رسانی، گسترده تر از پیش شد. این ازدواج تاریخی در مسیر خود به پیدایش سنت «وقف» و نهادهای شدن «موقوفات» در ایران انجامید. بدین روی نهاد نوپیدای مذهبی در کنار نهادهای دیر پای ملی، همزمان با حیات دیوانی- انتظامی حکومت ها و استیلای اجتماعی آنها، مشترکاً به «حل مسئله» و رتق وفتق های حمایتی کارگشا در «عرصه عمومی» پرداختند. این هم قدمی در عرصه عمومی، هم اینک نیز قابل مشاهده است؛ ظرفیت های مبتنی بر انگیزه های دینی و نیز ملی توده های مذهبی در چارچوب موقوفات و بنیادهای خیریه غیر وقفی و ظرفیت های برخاسته از انگیزه های

انسانی و نیز ملی طیف‌های اجتماعی کمتر مذهبی یا غیر مذهبی، همچنان مسئله حل‌کن‌اند. به رغم آنکه دولت در تعریف مدرن خود با همه وظائف اجتماعی تعریف شده‌اش، مستقر بوده و منابع مالی بودجه دولت با پرتو افکنی نظریه‌های نوپیدای «رفاه»، در محدوده‌های حمایتی، بیمه‌ای و امدادی، تجهیز و بسیج شده‌اند، این نهادها از کارایی‌های خاص خود برخوردارند.

این سرمایه تجربی- تاریخی، منطقاً نباید در لابه‌لای مکتوبات و در ویرین تاریخ، منزلی متروک اختیار کند. بلکه ضروری است تا با پی‌کاوی و پژوهندگی توأم با بازسازی و نوسازی، به راهنمای عمل امروزین مبدل شود.

هدف پژوهش

پژوهش در پی آن است تا تجارب گران سنگ و پر تعداد نهادهای خدمت‌رسان در عرصه عمومی را

شناسایی

و دسته‌بندی

کرده و مقوم‌های درونی و کارایی‌های آنها را از مناظر اجتماعی و سازمانی معرفی کند. غرض غایی پژوهش آن است تا ایده‌ها، مهندسی ایده‌ها، سازوکارهای تأمین مالی و بسترهای تشکیلاتی مربوط به تجارب گذشته و جاری، مشمول

درک و دریافت

و طبقه‌بندی

شده و امکان استفاده امروزین از آنها و روزآمد کردن تجارب بومی فراهم آید. نظام دهی مجموعه تجارب قابل کاربست در امروز، دست‌مایه‌ای بومی در کنار ایده‌ها و نهادهای مدرن و نوپدید قلمداد می‌شوند. چنانچه بپذیریم طرح ایده، پردازش ایده و مهندسی ایده هم‌اینک از کمبودها و در مواردی از مفقوده‌های اساسی در گستره نهادهای رسمی و غیر رسمی ایران است، انباشت تجارب مورد بحث و سامان دادن و امروزین کردن آن، می‌تواند محل فایده و کاربست جدی قرار گیرد.

مخاطبان پژوهش

جامعه علمی در حال تحصیل و تدریس در حوزه تأمین، رفاه، امداد و بیمه (دانشجویان مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری، اساتید) به طور عام و پژوهشگران این عرصه، مدیران نهادهای خیریه و NGO ها، راهبران موقوفات و مدیران دستگاه های اجرایی ذیربط نیز به طور خاص می توانند مخاطب یافته های پژوهش محسوب شوند.

روش و مراحل پژوهش

به منظور تحصیل انباشت تجربی مورد نظر و طبقه بندی و کاربردی کردن آنها، طرح به طور مشخص روش گفتگوی باز و مصاحبه را برگزیده تا با اتکا به پرسش هایی مشخص در مواجهه با طیف های متعدد صاحب نظر و دست اندرکار، مقدمتاً به حجم قابل توجهی از اندوخته اطلاعاتی در خصوص

- پیشینه

- شرح وظایف

- سازماندهی

- منابع تأمین مالی

- و چگونگی خدمت رسانی

نهادهای تأمینی و حمایتی عرصه عمومی در گذشته های دور و نزدیک دست یابد. بدین منظور در گام نخست، فهرستی از صاحبان نظر، تجربه و ایده در پنج گروه تهیه و در پی آن، مصاحبه با افراد مندرج در فهرست، انجام و مضبوط شد. سپس متن مصاحبه ها پیاده، پالایش و ویرایش شد تا به عنوان متونی پیراسته، قابلیت انتشار داشته باشند. در پی آیند این امر، از متن گفتگو ها در پرتو هدف گذاری های یاد شده، عصاره گیری خواهد شد. عصاره گفتگوها حاوی نکته ها، سازو کارها و است که دستمایه اصلی برای تحلیل پایانی تلقی می شوند. گفتگو، و عصاره گیری علمی از آن، معادل ۷۰ تا ۷۵ درصد مساعی پژوهش را در بر دارد.

پژوهش در کنار میدان مصاحبه، مکتوبات و مستندات تاریخی اعم از تحقیقات تاریخی، وقف نامه ها و را مورد مطالعه و فیش برداری و نسخه برداری قرار داده تا از دست یافت‌های آن به عنوان کمک کار در مستندسازی و تحلیل استفاده کند.

براساس تعهدات مندرج در متن قرارداد، خانه پژوهش نواندیش موظف بود تا تعداد ۶۰ مورد مصاحبه با ۵ طیف مصاحبه شونده، اعم از:

- اساتید و پژوهشگران عرصه تاریخ اجتماعی ایران
 - بانیان و مدیران نهادهای خدمت رسان (اعم از وقفی و غیروقفی)
 - مدیران دستگاههای اجرائی عرصه تأمین و حمایت
 - مدیران سازمان اوقاف
 - صاحب نظران مبانی فقهی - حقوقی وقف
- انجام و همچنین فیش برداری از منابع مکتوب و مستندات تاریخی مربوط به موضوع را به اتمام برساند.

شایان توضیح است که در مدت زمان پنج ماهه انجام طرح، تعداد ۳۰۰ جلسه گفتگو با بانیان، مدیران، کارشناسان و صاحب نظران یاد شده در طیف های پنج گانه برگزار شد که به انجام ۶۰ مورد مصاحبه منجر گردید.

پیش از آغاز گفتگوها و انجام مصاحبه ها، دو فرض پایه به عنوان «فروض آغازین پژوهش»، در دو محور در نظر گرفته شد:

- قابل توجه بودن ظرفیت تاریخی و کنونی نهادهای خدمت رسان در عرصه عمومی
 - وجود ساز و کارهای (مدیریتی، تامین منابع مالی، جذب نیروی انسانی) بومی قابل کشف در نهادهای خدمت رسان عرصه عمومی
- سپس «حدسهای پژوهش» مبتنی بر این دو فرض، در سه مورد ذیل سامان داده شد:
- بانیان نهادهای خدمت رسان، عموماً برخوردار از انگیزه‌های مذهبی و انسانی، پی‌گیر برای تحقق ایده‌های نخستین، پر ارتباط و خالق امکان و حامل دستاوردها.
 - نهادهای سنتی خدمت رسان با چالشهای تاریخی خاص خود و نهادهای نوین با چالشهای اجتماعی خاص خود مواجهند.

- تعامل کارآ و مطلوبی میان دستگاههای اجرایی عرصه تأمین و حمایت با نهادهای خدمت رسان موجود نیست.

آن گاه، چارچوب پرسش ها از هر یک از طیف های مصاحبه شونده طراحی شد که پرسش های مربوط به هر طیف به پیوست آمده است.

در پی طراحی پرسش ها، فهرست مصاحبه شوندگان - که پیشنهاد های اعضای محترم شورای پژوهشی در جلسات بحث و بررسی طرح را نیز در خود جای می داد - به طور نهایی تنظیم شده و مصاحبه ها انجام پذیرفت. شایان توضیح است که مصاحبه با صاحب نظران عرصه تاریخ اجتماعی ایران در ۵ مفصل تاریخی شامل:

عهد باستان

دوران مغول

دوران صفویه

دوران قاجار

دوران پهلوی

طراحی شده است.

در همین حال، پژوهش برای بررسی موقعیت نهادهای خدمت رسان، به میدان تهران اکتفا نکرده و موقعیت این نهادها را در قطب های جغرافیائی خیرات و مبراتی ایران نیز پی کاوی کرد. بدین منظور سفر به شهرهای کرمان، شیراز، اصفهان، مشهد، کاشان، یزد، زاهدان و تبریز در دستور کار قرار گرفت و با مدیران و بانیان خیریه ها سستی و NGO های شاخص این شهرها، مصاحبه انجام شد.

در نهایت امر مجموعاً ۶۰ مصاحبه تفصیلی شامل ۳۷ مصاحبه با بانیان و مدیران نهادهای خدمت رسان و ۲۳ مصاحبه با صاحب نظران و مدیران صورت پذیرفت که حدود یکصد ساعت زمان را به خود اختصاص داده است. فهرست مصاحبه شوندگان نیز به پیوست عرضه شده است.

شایان توضیح است که نوارهای مصاحبه ها در حجمی بیش از ۲۷۰۰ صفحه، پیاده شده و پس از تنظیم، پردازش و ویراستاری به متن منقح تبدیل گردیده است که به حدود ۱۰۰۰ صفحه مفید بالغ می شود.

غرض غایی پژوهش در میدان مصاحبه، آن بوده است که از کشاکش تمامی گفتگوها، به ساختاری شامل «فضاشناسی تاریخی» «ساختارشناسی» و «رفتارشناسی»، دسترسی حاصل شود. و سپس از محصول نهایی آن ها یک الگوی مناسب و بهینه و کارآی همکاری میان نهاد دولت به عنوان "سیاست گذار حامی" و نهادهای خدمت رسان عرصه عمومی به عنوان "ایده پرداز-مجری" بدست آید.

پژوهش در پایان مرحله جمع آوری و تنظیم اطلاعات، به درک و دریافت های مرحله ای در محورهایی چند دست یافته است که بدین ترتیب قابل مطالعه است:

- نهادهای سنتی و نوین خدمت رسان، از توان و نظام جذب - تخصیص قابل اعتنایی برخوردارند.
- نهادهای سنتی خدمت رسان، جالب اعتماد اجتماعی و نهادهای نوین خدمت رسان، در مسیر اعتمادسازی گام برمی دارند.
- سطوح میانی جامعه ایران در چارچوب هیأت امناء و هیأت مدیره نهادهای سنتی، الگوی مدارا-همگرایی مطلوبی را نمایان کرده اند. همین لایه ها در بدنه نهادهای نوین نیز به طور نسبی موفق ظاهر شده اند.
- نهادهای خدمت رسان، خصوصاً نهادهای سنتی، با عنایت به چالش های دیگر منزلگاه های اجتماعی (احزاب، اصناف، شوراها، مطبوعات و ...) از معدود کانون های جاذب ظرفیت های اجتماعی و نیز امن ترین آن ها محسوب می شوند.
- اصلاح بخشی از موارد تخصیص سنتی (اطعام، خرده مستمری، خرده کمک جنسی) و هدایت منابع آن به سمت آموزش حرفه و اشتغال، ضرورتی محسوس است.
- شواهدی از کاربست روش های نو و تکنیک های جدید در نهادهای خدمت رسان هویدا است.
- عرصه خدمت رسانی غیر وقفی، فعال تر و جاذب تر از عرصه خدمت رسانی ناشی از وقف است.
- عرصه وقف با چالش اصلی عدم اعتماد ناشی از سمت گیری دولتی، تصاحب و نامزدایی مواجه است.
- مستقل از ضرورت اعتماد سازی، ضرورت نوسازی در وقف نیز، قابل عنایت است.
- موضوعات نو در عرصه وقف، نشانگر وجود ظرفیت برای نوسازی و تحول در کاربری ها است.
- نهادهای خدمت رسان از حمایت های لازم و پایدار دستگاه های اجرایی برخوردار نیستند.

در پرتو یافته‌های پژوهش و نیز با عنایت به

- روند رشد جمعیت
- مجموعه مسائل نوپدید اجتماعی
- پرمخاطره بودن نسل‌های جدید جمعیتی
- کارآیی نهادهای خدمت‌رسان
- کم‌کارآیی و سنگینی دستگاه‌های اجرایی و دوری آن‌ها از ایدمپردازی و نوروشی،

دستیابی به الگوی کارشناسی شده تعامل میان دستگاه‌های اجرایی در موضع «سیاستگذار- حامی» و نهادهای خدمت‌رسان در موضع «ایده-اجرا»، ضروری است. همزمان با برگزاری جلسات گفتگو و انجام مصاحبه‌ها، فیش برداری از میدان مکتوبات و مستندات نیز با مطالعه بیش از یکصد منبع تاریخی به اتمام رسیده است. (مشمول بر حدود ۱۴۰۰ مورد فیش و نسخه که فهرست تاریخی آن به پیوست آمده است).

مطابق متن قرارداد منعقد در تاریخ ۸۴/۹/۱۵، مجری متعهد به آماده سازی و تحویل متن ۶۰ مصاحبه و نیز آماده سازی و تحویل فیش‌های پژوهشی برگرفته از میدان کتابخانه‌ای است. از این رو پردازش و نگارش گزارش تحلیلی مبتنی بر مجموعه اطلاعات به دست آمده و نیز اجرای مراحل پس از آن، منوط به توافق کارفرما و مجری برای ادامه کار خواهد بود.

اجرای طرح پژوهشی «پیشینه و سازو کارهای نهادهای حمایتی در ایران» از سوی
«خانه پژوهش نواندیش» به عهده

مدیر پروژه، مصاحبه کننده و ویراستار	آقای هدی صابر
	آقایان
	محمود طاهر احمدی
	میکائیل عظیمی
پژوهشگر و سامان دهنده متن ها	و خانم مهتا وزوائی
دستیار پژوهش	آقای حنیف صابر
پیاده کننده متن مصاحبه ها	و آقای نادر هدایت
	بوده است.

پیوست شماره ۱

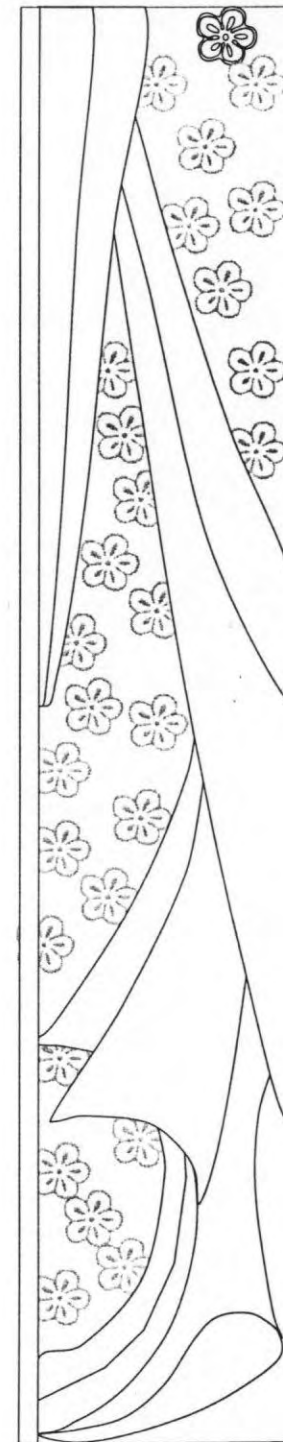
«چار چوب پرسش ها از طیف های مصاحبه شونده»

چارچوب پرسشها از اساتید و پژوهشگران عرصه تاریخ اجتماعی

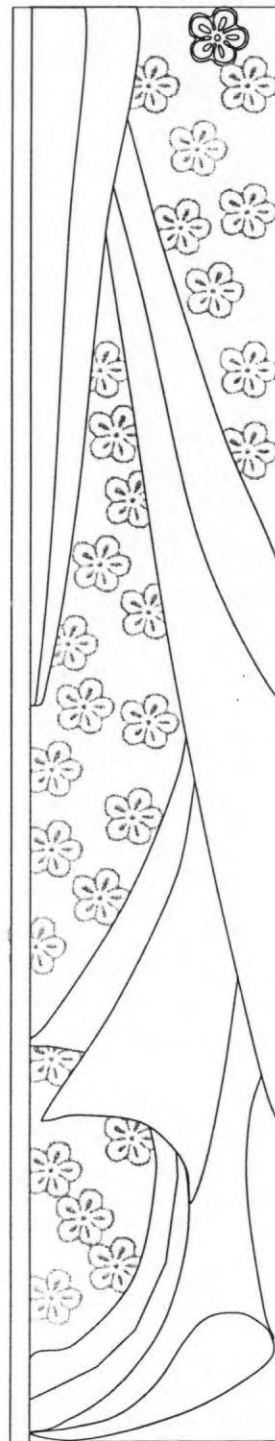
- ترسیم شرایط عمومی دوره
- ویژگیهای اجتماعی دوره
- نهاد قدرت و خدمات اجتماعی
- خدمت‌رسانی‌ها در عرصه عمومی
- جایگاه نهاد وقف
- خدمات اجتماعی ناشی از موقوفات
- واقفان شاخص

چارچوب پرسشها از بانیان و مدیران نهادهای خدمت رسان

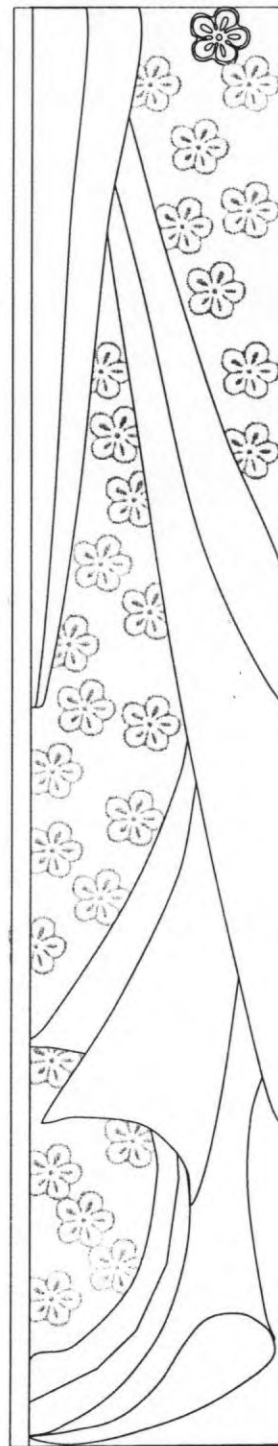
- معرفی شخصی و توضیح سیر فعالیتهای اجتماعی
- ضرورتها و دغدغه‌های نخستین احداث
- امکانات اولیه در زمان احداث
- شرح وظائف تعریف شده
- الگوی مدیریتی و نوع سازماندهی
- منابع تجهیز مالی
- چگونگی پیوند با نیروهای داوطلب و متخصص
- روند و شیوه‌های اعتماد سازی
- سیر گسترش و تعدد فعالیتهای و توسعه فیزیکی و سازمانی
- نوع تعامل با دستگاههای اجرایی و نهادهای دولتی
- چالشها
- دستاوردهای فعالیت
- چشم انداز ادامه فعالیت
- تحلیل از ظرفیت عرصه عمومی در حوزه خدمت رسانی اجتماعی
- الگوی پیشنهادی مناسبات دولت با نهادهای خدمت رسان در عرصه عمومی

چارچوب پرسشها از مدیران و کارشناسان دستگاههای اجرایی

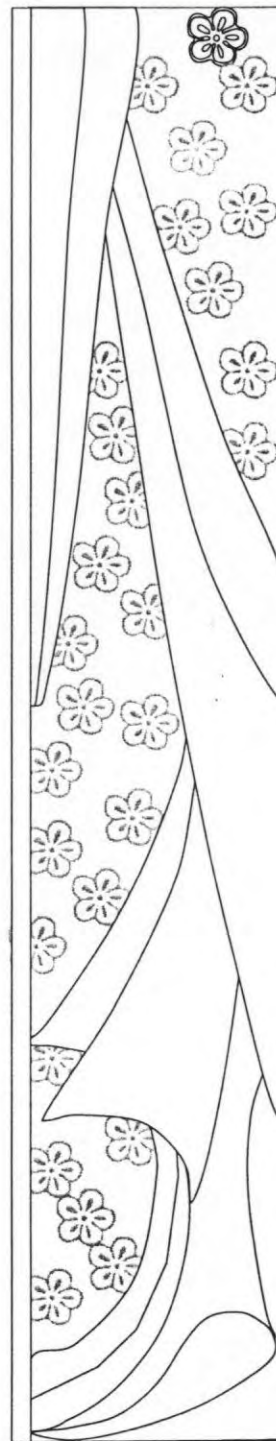
- درک و دریافتهای کلان محصول تجارب اجرایی
از ظرفیت نهادهای خدمت‌رسان.
- طبقه‌بندی نهادهای خدمت‌رسان عرصه عمومی با
سنجه‌های ایده‌پردازی، نوروشی و مدیریتی.
- آسیب‌شناسی نهادهای خدمت‌رسان سنتی و نوین.
- نقد مناسبات کنونی دستگاههای اجرایی و نهادها.
- الگوی مطلوب تعامل - همکاری و الزامات آن.

چارچوب پرسشها از مدیران سازمان اوقاف

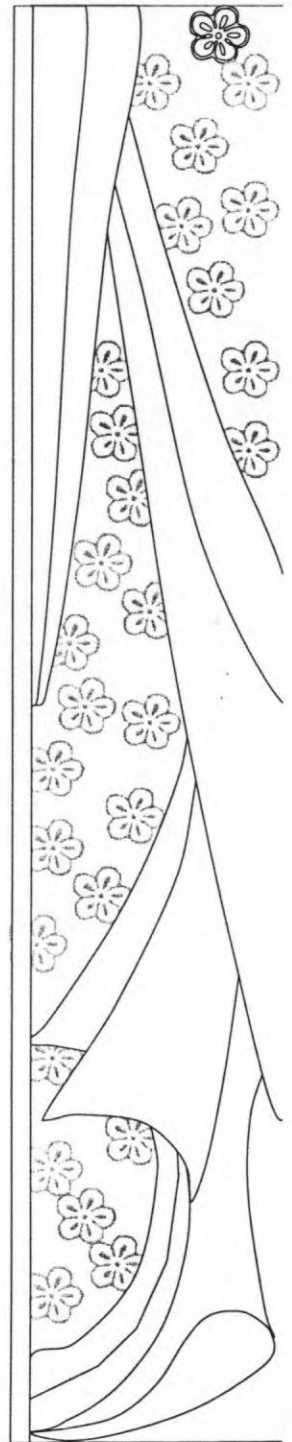
- پیشینه تاریخی وقف در استان به چه تاریخی باز می گردد؟
- برجسته ترین و پر رونق ترین دوران وقف در استان، کدام دوره تاریخی است؟
- نهاد متولی موقوفات در استان در چه زمانی شکل گرفت؟
- مهمترین و پر تعدادترین موضوعات مورد وقف در استان
- پراکندگی جغرافیایی موقوفات در استان
- مشکلات و چالشهای وقف در دوران مدیریت
- آیا نمونه های نوین وقف در استان مشاهده می شود؟
- تمهیدات سازمان اوقاف برای گسترش وقف و نوگرایی وقف

چارچوب پرسشها از صاحب‌نظران مبانی فقهی - حقوقی وقف

- تحلیل پیشینه و موقع کنونی وقف در ایران
- آسیب‌شناسی وقف در دهه‌های اخیر
- اندیشه برای نوسازی وقف
- تمهید برای گذر از «حمایت فردی» به «منافع اجتماعی» در موضوع موقوفات
- ظرفیت اجتهاد برای تخصیص وجوه به مسائل مستحدثه

پیوست شماره ۲
فهرست مصاحبه شوندگان

فهرست مصاحبه شونده‌گان

ردیف	نام و نام خانوادگی	موقعیت علمی و اجرایی
۱	آقای دکتر عبدالمجید ارفعی	باستان شناس صاحب نظر تاریخی باستان شناس
۲	آقای دکتر جواد عباسی	استادیار دانشگاه صاحب نظر تاریخی دوران مغول
۳	خانم دکتر نزهت احمدی	استاد یار دانشگاه صاحب نظر تاریخی دوران صفویه
۴	خانم دکتر الهام ملک زاده	استاد یار دانشگاه صاحب نظر تاریخی دوران قاجار
۵	آقای دکتر غلامرضا وطن دوست	استاد دانشگاه صاحب نظر تاریخی دوران پهلوی
۶	آقای دکتر مهدی طالب	استاد دانشگاه جامعه شناس روستایی
۷	آقای دکتر پرویز پیران	استاد دانشگاه جامعه شناس
۸	آقای عمادالدین شیخ‌الحکمایی	پژوهشگر سندشناس وقف
۹	آقای امیر شیبانی	مدیرکل سابق اوقاف خراسان مدیر اوقافی
۱۰	آقای کیوان مددی	معاونت اوقاف فارس مدیر اوقافی
۱۱	آقای نادر ریاحی سامانی	معاونت امور اوقافی سازمان اوقاف مدیر اوقافی
۱۲	آقای دکتر ناصر کاتوزیان	استاد دانشگاه صاحب نظر مبانی حقوقی
۱۳	آقای دکتر محمدستارفر	ریاست سابق مدیر عرصه تأمین اجتماعی
۱۴	آقای دکتر محمد علی طالبی	معاونت سابق امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور مدیر بهزیستی
۱۵	آقای دکتر مجید یارمند	مدیریت دفتر تأمین اجتماعی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مدیر عرصه تأمین اجتماعی

ردیف	نام و نام خانوادگی	موقعیت علمی و اجرایی
۱۶	آقای دکتر عباسعلی الصاق	مدیریت سابق سازمان بهزیستی استان اصفهان
۱۷	آقای مهدی بامداد	مدیر عرصه تأمین اجتماعی
۱۸	آقای مهندس سید محمود حسینی	استاندار سابق سیستان و بلوچستان
۱۹	آقای دکتر محمود توکلی	کارشناس سازمان بهزیستی کشور
۲۰	خانم فرشته طلوعی	کارشناس بهزیستی و NGO
۲۱	آقای دکتر سعید جهانشاهی	مسئول دفتر پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی - سازمان بهزیستی استان یزد
۲۲	خانم فرزانه نظری	کارشناس سابق امور مشارکت زنان استانداری سیستان و بلوچستان
۲۳	آقای دکتر سهراب رزاقی	کارشناس NGO
۲۴	خانم اشرف قندهاری	پژوهشگر اجتماعی
۲۵	آقای حمید هندوزاده	ریاست هیئت مدیره مؤسسه سالمندان کهریزک - تهران
۲۶	خانم فاطمه برزگر	مدیرعامل پرورشگاه صنعتی زاده - کرمان
۲۷	آقای حسین مظاهری	مدیرعامل خیریه زینب کبری - تهران
۲۸	آقای دکتر مهدی بصیری	مدیرعامل مؤسسه آموزشی ابابصیر - اصفهان
۲۹	خانم سعیده قدس	مدیرعامل انجمن مددکاری امام زمان - اصفهان
۳۰	آقای خسرو منصوریان	مدیرعامل مؤسسه خیریه محک - تهران
۳۱	خانم مهرانگیز قندهاری	مدیرعامل مؤسسه خیریه مادر و کودک - تهران
۳۲	خانم فخری گلستان	مدیرعامل سابق شیرخوارگاه و پرورشگاه صغار - تهران

ردیف	نام و نام خانوادگی	موقعیت علمی و اجرایی
۳۳	آقای ابراهیم هدایی	مدیرعامل مؤسسه خیریه توان یابان - مشهد
۳۴	آقای مهندس محمود هدایی	مدیرعامل مؤسسه خیریه ثامن - مشهد
۳۵	آقای مهندس محمود مستشاری	مدیرعامل گروه همیاران - مشهد
۳۶	آقای مهندس سید محمد موسوی	مدیرعامل مؤسسه توانا - قزوین
۳۷	خانم شیوا دولت آبادی	مدیرعامل انجمن حمایت از کودکان - تهران
۳۸	خانم طیبیه یاس	مدیرعامل مؤسسه خیریه حکیمی
۳۹	خانم هامنصوره خلیلی ویرتو وطن آبادی	بانی و مدیرعامل مؤسسه امید ایران - تهران
۴۰	آقای جمشید شفیعی سروسنانی	مدیرعامل مؤسسه جهان دیدگان فارس - شیراز
۴۱	آقای مهندس عبدالله توسلی	مدیرعامل مؤسسه خیریه رعد - تهران
۴۲	خانم معصومه صالحی	بانی و مدیرعامل انجمن بیماران آلزایمر تهران
۴۳	آقای عبدالله دلال زاده	بانی و مدیرعامل صندوق ذخیره جاوید تهران
۴۴	آقای محمدعلی انصاریان	مدیرعامل مؤسسه عصای سفید - تهران
۴۵	آقای حسن قربانی	مدیرعامل آسایشگاه و معلولین تفت - یزد
۴۶	آقای محمد جلال نوردی	بانی مؤسسه فرهنگی علوی سعادت - یزد
۴۷	آقای عباس دیلمی زاده	مدیر طرح و برنامه مؤسسه تولد دوباره - تهران
۴۸	آقای سید علی نعمتی	مدیرعامل انجمن حمایت از بیماران کلیوی - تبریز
۴۹	آقای احد کاظم زاده	مدیرعامل مؤسسه خیریه نوبر - تبریز
۵۰	آقای ستار زعفرانی نویری	بانی و مدیرعامل صندوق مستمندان - تبریز
۵۱	خانم عشرت قلی پور	مدیرعامل مؤسسه امید مهر - تهران
۵۲	آقای محمد تقی رخشانی	بانی و مدیرعامل خیریه کوثر - زاهدان
۵۳	خانم شهناز اربابی	مدیر سازمان محلی - زاهدان
۵۴	خانم فاطمه نارویی	مدیر مؤسسه مائده - زاهدان
۵۵	آقای حسن موحد علوی کاشانی	بانی و مدیرعامل مؤسسه خیریه - کاشان
۵۶	خانم فاطمه سید آزاد	بانی و مدیرعامل مؤسسه خیریه گل یاس کبود - کاشان

ردیف	نام و نام خانوادگی	موقعیت علمی و اجرایی
۵۷	آقای نصیر طالبی	بانی و مدیر عامل انجمن پیشگامان رهایی-گلستان
۵۸	خانم زهرا بنیانیان	بانی و مدیر عامل مؤسسه خیریه صدیقین-تهران
۵۹	آقای عبدالله اکرمی	بانی و مدیر عامل صندوق ذخیره قبا- تهران
۶۰	آقای ریاض الدین طباطبایی	مدیر عامل انجمن حمایت از آسیب دیدگان اجتماعی- تهران

پیوست شماره ۳

فهرست تاریخی فیش‌های پژوهش کتابخانه‌ای

فیش های برگرفته از منابع مکتوب براساس ادوار تاریخی

- ایران باستان
- هخامنشیان
- ساسانیان
- سلوکیان
- اشکانیان
- دوران اسلامی ۱
- دوران اسلام ۲
- طاهریان
- سامانیان
- آل بویه
- غزنویان
- سلجوقیان
- مغول
- آل مظفر
- اتابکان فارس
- صفویه
- افشاریه
- زندیه
- قاجار
- پهلوی
- جمهوری اسلامی

